

ДО 75-РІЧЧЯ ВИДАТНОГО НАУКОВЦЯ

*5 січня 2015 р. виповнилося 75 років ректору
Національного фармацевтичного університету
Валентину Петровичу Черних,
члену-кореспонденту Національної академії наук України,
лауреату Державної премії України, доктору
фармацевтичних наук, доктору хімічних наук, професору.
2015 р. знаменний для Валентина Петровича ще й тим,
що виповнюється 50 років його науково-педагогічної
та громадської діяльності і 35 років на посаді ректора.*

Півстоліття життя віддано служінню благородній місії – підготовці фахівців для фармацевтичної галузі, наукових і науково-педагогічних кадрів, перебудові та реорганізації Національного фармацевтичного університету, головного фармацевтичного вищого навчального закладу України з історією, яка починається у 1805 р., реформуванню вищої фармацевтичної освіти та фармацевтичної галузі України.

Під керівництвом В.П. Черних Харківський фармацевтичний інститут пройшов складні етапи реорганізації від невеликого, маловідомого закладу до найбільшого Національного фармацевтичного університету, який відповідає найвищим державним і міжнародним критеріям.

Сьогодні в Національному фармацевтичному університеті навчаються 17 500 студентів за 14 спеціальностями та здійснюють науково-педагогічну діяльність 110 докторів наук і 500 кандидатів наук. У 1991 р. Харківський фармацевтичний інститут одним із перших серед 900 ВНЗ отримав статус акредитованого на союзному рівні. У 1999 р. у першій п'ятірці вишів України набув статусу національного, став другим національним ВНЗ у Харкові.

Під керівництвом В.П. Черних здійснений кадровий «прорив» у НФаУ: з 1980 р. підготовлено понад 130 докторів наук і 650 кандидатів наук. За рейтингом ЮНЕСКО серед 200 кращих університетів України НФаУ має один із найвищих показників якості науково-педагогічного потенціалу – 94%. За останні 15 років у НФаУ відкрито 13 нових спеціальностей, Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації, коледж. Протягом усього періоду управління університетом В.П. Черних забезпечено стабільне фінансове становище вишу, створена ефективна система соціального захисту співробітників і студентів. НФаУ посідає провідні позиції в Україні, в національному рейтингу обіймає друге місце серед 18 медичних навчальних закладів і третє серед харківських університетів. НФаУ нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України за вагомий внесок у розвиток медичної та фармацевтичної науки і освіти. Це університет європейського рівня, визнаний у світі, є

дійсним членом міжнародних фармацевтичних та освітніх асоціацій. У 2013 р. НФаУ приєднався до Великої Хартії університетів. Спеціалізований ВНЗ забезпечує комплексну підготовку фахівців високої якості за всіма напрямками фармацевтичної галузі. У його аудиторіях отримали вищу фармацевтичну освіту понад 50 тисяч фахівців, серед них понад 6 тисяч магістрів фармації з 82 країн. Підготовка фахівців для зарубіжжя – це вагомий чинник підвищення міжнародного іміджу нашої держави та освіти.

З метою реалізації державної політики кадрового забезпечення галузі В.П. Черних запропонував систему підготовки фахівців «на місцях» шляхом відкриття мережі з 20 фармацевтичних факультетів при медичних ВНЗ, забезпечення їх науково-педагогічними кадрами, навчально-методичною літературою. Уперше в системі фармацевтичної освіти України створено навчально-методичні комплекси навчальної літератури з усіх дисциплін. Наукова спадщина університету – це понад 490 підручників і навчальних посібників, 300 монографій, більше ніж 1500 охоронних документів на винаходи. Учені НФаУ розробили та впровадили у виробництво 261 новий лікарський препарат.

В.П. Черних – ініціатор і один з авторів Концепції розвитку фармацевтичної галузі та освіти України, розширення спектра спеціальностей для фармацевтичної галузі; основоположник новітнього напрямку у фармації – фармацевтичної опіки хворих, системи контролю якості ліків, зокрема впровадження біоеквівалентності на засадах належної клінічної практики відповідно до світових вимог.

Для підвищення авторитету та визнання на державному рівні фармацевтичної галузі з ініціативи та за посередньої участі В.П. Черних в Україні встановлене професійне свято – День фармацевтичного працівника (1999 р.), запроваджено нову державну нагороду – почесне звання «Заслужений працівник фармації України» (2005 р.), ухвалений Етичний кодекс фармацевтичного працівника України, створена перша у світі Фармацевтична енциклопедія (перше видання – 2005 р., друге – 2010 р.). Під безпосереднім керівництвом В.П. Черних

культурна скарбниця Харківщини збагачена унікальною скульптурною композицією «Фармація у віках», першим у світі пам'ятником фармацевту. В.П. Черних став ідеологом зміцнення галузі та організатором проведення на базі університету V, VI та VII Національних з'їздів фармацевтів України, створення Фармацевтичної асоціації України.

В.П. Черних – видатний учений у галузі органічної хімії, праці якого широко відомі науковій спільноті України і зарубіжжя. Він є автором 1260 наукових праць, серед них підручник «Органічна хімія» у трьох томах (перший підручник для вищої фармацевтичної освіти України), що у 2000 р. нагороджений Державною премією України в галузі науки і техніки. Учений є фундатором нового наукового напрямку – синтез біологічно-активних речовин, похідних дикарбонових кислот, створення на їх основі різних гетероциклічних структур і дослідження шляхів циклізації поліфункціональних реагентів в ансамблі гетероциклів. Новизну і пріоритетність наукових досліджень підтверджують 126 патентів України та Російської Федерації, 341 авторське свідоцтво. Більше ніж 40 років Валентин Петрович віддав підготовці докторів і кандидатів наук для вищої школи і практичної фармації. За цей час створена вітчизняна школа хіміків-синтетиків, у рамках якої науковець підготував понад 60 докторів і кандидатів наук, а також (особисто та з учнями) створив 16 лікарських препаратів.

За підсумками багаторічних наукових досліджень у галузі синтезу біологічно активних речовин професор В.П. Черних обраний членом-кореспондентом НАН України (1997 р.). В історії фармації України ця подія стала першим прикладом представництва фармації в академічній науці. За наукові досягнення Президія академії наук України нагородила В.П. Черних почесним знаком НАНУ.

В.П. Черних – відомий державний і громадський діяч, ініціатор видання семи наукових журналів ВАК України. Протягом 30 років працював в Експертних радах ВАК СРСР та України. Нині очолює республіканську проблемну комісію «Фармація» МОЗ України, є головою Науково-методичної комісії з фармації Міністерства освіти і науки України, членом Вченої Ради ДП «Державний експертний центр МОЗ України», членом Президії Фармакопейного комітету МОЗ України, членом Вченої медичної ради МОЗ України, членом бюро Державного фармакологічного центру з реєстрації лікарських засобів і лікарських препаратів, членом секції хімії та хімічної технології Комітету з Державних премій у галузі науки і техніки, членом колегії Держінспекції з контролю якості лікарських препаратів МОЗ України. В.П. Черних – віцепрезидент Фармацевтичної асоціації України, президент Фармацевтичної асоціації Харківщини. У 1999 р. Міжнародний біографічний центр та Американський біографічний інститут визнали В.П. Черних одним із 500 найбільш впливових і видатних учених світу.

Плідну працю та видатні заслуги відомого вченого, педагога, організатора, державного і громадського діяча неодноразово відзначено державою: нагороджений орденами «Знак Пошани», «Трудового Червоного Прапора», орденами України «За заслуги» I, II, III ступенів, князя Ярослава Мудрого IV і V ступенів, Почесною грамотою Верховної Ради України, почесними грамотами та відзнаками МОЗ і МОН України, «Відмінник охорони здоров'я», «Відмінник освіти України», «Винахідник СРСР», «Петро Могила», відзнакою Харківської облдержадміністрації «Слобожанська слава», має почесні звання «Заслужений винахідник УРСР», «Заслужений діяч науки і техніки УРСР». Харківська громадськість обрала В.П. Черних Почесним громадянином Харкова.

Науково-педагогічна й академічна громадськість, колектив і студенти Національного фармацевтичного університету, колеги, друзі, учні від щирого серця вітають відомого ученого, талановитого педагога, видатного організатора і реформатора вищої фармацевтичної освіти, невтомного ентузіаста і патріота фармації, який є яскравим прикладом відданого служіння інтересам освіти, науки, здоров'я людей, інтересам держави.

Нових Вам, Валентине Петровичу, звершень і злетів, невичерпного творчого натхнення та довголіття.